

VO RAAD

SIVON

Aanbevelingen van MEVW, VO-raad en SIVON aan hun leden over aanbod en keuze van leermiddelen in het voortgezet onderwijs

In 2025 hebben MEVW, SIVON en Kennisnet gesprekken georganiseerd met publieke waarden als vertrekpunt. In elke bijeenkomst ging één uitgever intensief in gesprek met een vertegenwoordiging van scholen over aanbiedingsmodellen van lesmethoden. Deze gesprekken hebben verschillende concrete mogelijkheden ter verbetering opgeleverd. Op de leermiddelenmarkt kunnen vraag en aanbod van leermiddelen beter op elkaar aansluiten. De aanbevelingen die SIVON, VO-raad en MEVW zijn overeengekomen te doen aan hun leden, moeten bijdragen aan die betere aansluiting.

Scholen hebben aangegeven meer keuzevrijheid te wensen in het aanbod van lesmethodes, en ook in de wijze waarop de lesmethodes worden aangeboden. Tegelijkertijd is het nodig om aan de kant van scholen leermiddelen bewust te kiezen en beter te benutten met meer tijd en aandacht voor het keuzeproces. Transparantie in het aanbod is daarvoor een belangrijke bouwsteen.

SIVON, de VO-raad en MEVW delen de wens voor keuzevrijheid en transparantie en willen zich inspannen om scholen hiervan optimaal gebruik te laten maken. Daarom beveelt de adviseert SIVON, samen met de VO-raad, scholen om deze keuzevrijheid beter te benutten.

Keuzevrijheid in aanbod van de lesmethode

De MEVW doet haar leden de volgende aanbevelingen:

- Als een lesmethode uit verschillende onderdelen bestaat die gecombineerd worden aangeboden, bied scholen dan de mogelijkheid om de verschillende onderdelen ook los van elkaar aan te schaffen.
- Bied in de contracttermijnen keuze uit verschillende lengtes, te starten met een termijn van 1 jaar. Indien bij een meerjarige contracttermijn scholen eerder dan de afgesproken termijn willen wisselen van methode, worden hiervoor door de uitgevers geen boetes in rekening gebracht (eventueel teveel ontvangen korting wordt naar rato verrekend).
- Bied scholen zoveel mogelijk de vrijheid om te kiezen voor herbruikbare boeken of verbruiksboeken (leerwerkboeken).

Om de geboden keuzevrijheid optimaal te kunnen benutten bevelen SIVON en de VO-raad schoolbesturen aan om te werken vanuit een doordacht leermiddelenbeleid en een zorgvuldig ingericht leermiddelenkeuzeproces, waarin gebruikte leermiddelen regelmatig worden geëvalueerd. Dit passend bij de visie en situatie van de school.

- SIVON en de VO-raad bevorderen ter ondersteuning de kennisuitwisseling tussen scholen en werkt aan een duidelijker vraagarticulatie rond leermiddelen.
- Indien er grote veranderingen in de vraag en daarmee de verwerving van leermiddelen lijken te ontstaan, treedt SIVON hierover tijdig in overleg met betrokken marktpartijen om deze veranderingen toe te lichten, te verkennen en te bespreken.

Bewust kiezen en gebruiken, transparantie en kwaliteit

Om te zorgen dat scholen leermiddelen bewust kunnen kiezen en gebruiken, beveelt de MEVW haar leden aan om:

- het aanbod op een toegankelijke manier transparant te maken, zonder drempels of beperkingen. Lever ten behoeve daarvan de gegevens aan bij conform de standaarden van Edu-V, ondermeer aan het Koppelpunt catalogusinformatie.
- scholen inzicht te geven in activatie en feitelijk gebruik van licenties.
- kwaliteit transparant te maken in termen van het kwaliteitskader dat momenteel door SLO en NRO wordt ontwikkeld, niet alleen in docentenmateriaal voor een school die het materiaal al heeft gekocht maar juist ook voor scholen die zich oriënteren op de aanschaf van nieuw en/of ander lesmateriaal.

Daarnaast wil de MEVW overkoepelend inzicht geven in de kostenstructuur en marges van leermiddelen, zodat scholen een beeld hebben van de marges en hoe uitgevers hiermee omgaan. SIVON organiseert op basis van het onderzoeksresultaat gesprekken met de MEVW en individuele leden om dit beeld nader toe te lichten en te toetsen.

Aan scholen bevelen SIVON en de VO-raad aan om vervolgens:

- het inzicht in (feitelijk) gebruik van digitaal materiaal te benutten en de keuzes daarop af te stemmen en daarmee bewust te kiezen en te kopen, om zo te voorkomen dat boeken en/of licenties ongebruikt blijven.
- goed te benutten wat gekocht is, uiteraard passend bij de lespraktijk.
- gebruik te maken van de *onboarding* hulpmiddelen van de uitgever, zoals een docentenhandleiding en andere begeleidende materialen en voorzieningen (trainingen, helpdesk, etc).
- zich vertrouwd te maken met het kwaliteitskader, en de toelichting van de uitgevers op de opzet en onderbouwing van de methode te benutten.

In het kader van duurzaamheid is het wenselijk dat leerlingen zorgvuldig omgaan met hun herbruikbare boeken, zodat deze langer gebruikt kunnen worden.

Daarbij realiseren we ons dat de ontwikkeling van een methode ontwikkeltijd vergt en dat structurele aanpassingen – bijvoorbeeld naar aanleiding van een kwaliteitskader of vernieuwde kerndoelen – tijd kosten alvorens ze in de methodes van uitgevers kunnen worden doorgevoerd.

Curriculumherziening

De MEVW beveelt haar leden aan:

- gezamenlijk en in afstemming met OCW, SIVON en de VO-raad te onderzoeken hoe de curriculumherziening zo effectief en efficiënt mogelijk door te voeren (financieel, logistiek, etc.) en daarover te communiceren.
- logistieke aspecten gezamenlijk te bespreken in de keten, ook met distributiepartijen en SIVON.

SIVON en de VO-raad stimuleren hun leden om het curriculumbewustzijn verder te versterken. De VO-raad ondersteunt dit via het recent opgestarte programma Curriculumimplementatie, waarin het investeren in curriculumbewustzijn een belangrijke pijler vormt. Curriculumbewust handelen helpt scholen om optimaal gebruik te maken van hun keuzevrijheid in het aanbod en om weloverwogen keuzes te maken bij het selecteren en inzetten van leermiddelen.

Versie februari 2026